

*Sygn. akt VIII U 315/17*

## UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 1 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że P. J. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 1 marca 2016 r.

*/decyzja w aktach ZUS P. J./*

W dniu 9 stycznia 2017 r. P. J. i M. F. złożyły odwołanie od powyższej decyzji zaskarżając ją w całości. Zarzucono jej bezpodstawne przyjęcie, że umowa o pracę, którą zawarła P. J. z M. F. była czynnością pozorną, dokonaną z zamiarem bezpodstawnego uzyskania przez odwołującą się tytułu do świadczeń społecznych i świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą. Powołując się na powyższe zarzuty wniesiono o zmianę tej decyzji poprzez ustalenie, że P. J. podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Doradcy (...) M. F. od 1 marca 2016 r.

*/odwołanie od decyzji – 2-8v. w aktach VIII U 315/17/*

Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą akt VIII U 315/17.

*/bezsporne/*

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy stwierdził tak jak w uzasadnieniu do przedmiotowej decyzji.

*/odpowiedź na odwołanie – k. 18-19 w aktach VIII U 315/17/*

Decyzją nr (...) z dnia 1 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że A. M. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 22 czerwca 2015 r.

*/decyzja w aktach ZUS A. M./*

W dniu 9 stycznia 2017 r. A. M. i M. F. złożyły odwołanie od powyższej decyzji zaskarżając ją w całości. Zarzucono jej bezpodstawne przyjęcie, że umowa o pracę, którą zawarła A. M. z M. F. była czynnością pozorną, dokonaną z zamiarem bezpodstawnego uzyskania przez odwołującą się tytułu do świadczeń społecznych i świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą. Powołując się na powyższe zarzuty wniesiono o zmianę tej decyzji poprzez ustalenie, że A. M. podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Doradcy (...) M. F. od 22 czerwca 2015 r.

*/odwołanie od decyzji – 2-8v. w aktach VIII U 317/17/*

Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą akt VIII U 317/17.

*/bezsporne/*

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy stwierdził tak jak w uzasadnieniu do przedmiotowej decyzji.

*/odpowiedź na odwołanie – k. 11-12v. w aktach VIII U 317/17/*

Decyzją nr (...) z dnia 15 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że M. M. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 19 października 2015 r.

*/decyzja w aktach ZUS M. M./*

W dniu 9 stycznia 2017 r. M. M. i M. F. złożyły odwołanie od powyższej decyzji zaskarżając ją w całości. Zarzucono jej bezpodstawne przyjęcie, że umowa o pracę, którą zawarła M. M. z Panią M. F. była czynnością pozorną, dokonaną z zamiarem bezpodstawnego uzyskania przez odwołującą się tytułu do świadczeń społecznych i świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą. Powołując się na powyższe zarzuty wniesiono o zmianę tej decyzji poprzez ustalenie, że M. M. podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Doradcy (...) M. F. od 19 października 2015 r.

/odwołanie od decyzji – 2-7v. w aktach VIII U 319/17/

Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą akt VIII U 319/17.

/bezsporne/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy stwierdził tak jak w uzasadnieniu do przedmiotowej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 14-15v. w aktach VIII U 319/17/

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawę o sygnaturze VIII U 319/17, VIII U 317/17 ze sprawą o sygnaturze VIII U 315/17 do łącznego rozpoznania.

/postanowienie – k. 17w aktach VIII U 319/17 i postanowienia – k. 14 w aktach VIII U 317/17/

Wnioskodawczynie poparły odwołania i wniosły o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/oświadczenie – e-protokół 13 grudnia 2017 r. – 00:36:16-00:46:43 – płyta CD – k. 192/

### ***Sąd ustalił następujący stan faktyczny***

M. F. od 15 lipca 1997 r. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na doradztwie podatkowym i księgowością. Obecnie zatrudnia około 15 osób.

/bezsporne/

A. M. przed zatrudnieniem u M. F. pracowała w firmie Grupa (...), gdzie zajmowała się przeprowadzaniem szkoleń dla lekarzy. Była tam zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, o ruchomym czasie pracy, z pensją około 2.000 zł brutto z możliwością zwiększenia wynagrodzenia w zależności od liczby pozyskanych sponsorów szkoleń. Mogła wybierać kiedy ma przyjść do pracy. Wnioskodawczynie nie pracuje już w tym przedsiębiorstwie, ale planuje do niego wrócić.

/zeznania A. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 43-44/

A. M. powiedziała o ciąży M. F. na początku czerwca 2015 r.

/zeznania A. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 43-44/

Pracownicy płatnika zainicjowali u M. F. pomysł zatrudnienia specjalisty do spraw marketingowych w celu usprawnienia pozycji firmy.

/zeznania świadka E. K. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 47; zeznania świadka A. P. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 49/

A. M. została zatrudniona w firmie (...) od 22 czerwca 2015 r. na czas nieokreślony, na stanowisku specjalisty do spraw marketingu w niepełnym wymiarze czasu pracy (1/2), za wynagrodzeniem 2. 057,97 zł brutto. Podpisała oświadczenie o ryzyku zawodowym związanym z wykonywaną pracą, zasadach ochrony przed zagrożeniami, ukończyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, podpisała oświadczenie o zapoznaniu się z tajemnicą przedsiębiorstwa, zapoznała się z informacją dla pracowników dotyczącą równego traktowania w zatrudnieniu, a także uzyskała zaświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na tym stanowisku.

/umowa o pracę wraz z załącznikami i zaświadczenie – akta ZUS/

M. F. zatrudniła A. M. z uwagi na fakt, że w 2014 r. zmieniły się przepisy dotyczące doradztwa podatkowego i prowadzenie ksiąg rachunkowych nie było zarezerwowane tylko dla doradców podatkowego. Spowodowało to powstanie wielu małych firm rachunkowych, które przejmowały klientów M. F.. Płatnik chciał podjąć działania zmierzające do pozyskania ich z powrotem oraz pozyskania nowych klientów poprzez uświadamianie ich, że firma oferuje także usługi doradztwa podatkowego a nie czynności strictly księgowe.

/zeznania M. F. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:08:14 – 00:36:16 – płyta CD – k. 192/

A. M. pracowała równolegle w Grupie (...) i u M. F.. W biurze podatkowym przebywała 3-4 godziny dziennie po wcześniejszym ustaleniu z pracodawcą. Pracując u płatnika z początku obserwowała jak funkcjonuje biuro by na podstawie obserwacji przygotowywać propozycje szkoleń i dzielić się swoimi poglądami z pracodawcą. Ponadto organizowała szkolenia dla pracowników, poprawiała wizytówki, teczki i koperty. W sierpniu 2015 r. ukończyła specjalistyczne szkolenie dotyczące przedsiębiorstw. W przedsiębiorstwie płatnika przeprowadziła szkolenie z komunikacji w marcu 2016 r. Zaplanowała także szkolenie dla pracowników z zakresu organizacji czasu pracy, które odbyło się we wrześniu 2016 r. W zakresie organizacji szkoleń konsultowała się i współpracowała z W. K., który wcześniej organizował szkolenia w firmie (...) z języka angielskiego i obsługi E..

/zeznania A. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 43-44/

Pracownicy M. F. widzieli jak A. M. świadczy pracę. Rozmawiała z nimi na temat sposobu kontaktu z klientem, pisania maili. A. M. uczyła ich utrzymywania relacji z klientami. Przeprowadzała nowe szkolenia, ponieważ dotychczasowe szkolenia były tylko praktyczne, a od momentu pojawienia się A. M. istotne były także szkolenia wizerunkowe. A. M. zmieniła profil firmy, tj. z biura rachunkowego na kancelarię doradztwa podatkowego. Pomagała także w sprawie dress code'u, makijażu, fryzur – zostało to ujednoczone. A. M. pozyskała 3 nowych klientów, a od stycznia zawarto 6 nowych umów.

/zeznania świadka E. K. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 47; zeznania świadka D. L. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 48-49; zeznania świadka A. P. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 49-50/

W. K. współpracował z A. M. w zakresie organizacji szkoleń w firmie (...) w spornym okresie.

/zeznania świadka W. K. – 00:03:24 – 00:19:10 – e-protokół z 18 października 2017 r. – płyta CD – k. 95/

A. M. była niezdolna do świadczenia pracy w okresach: 2 listopada 2015 r. – 31 października 2016 r.

/bezsporne/

A. M. wróciła do pracy na tym samym stanowisku u płatnika.

/zeznania A. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:07:56 – 00:08:14 – płyta CD – k. 192/

M. M. straciła pracę w przedsiębiorstwie (...) Sp. z o. o. w W., w lutym 2015 r. Bezsukutecznie szukała pracy w swoim zawodzie. Mama M. M. pracuje w przedsiębiorstwie płatnika. W momencie przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej we wrześniu 2015 r. przez M. F., M. M. wiedziała, że jest w ciąży.

/zeznania M. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 44-45/

M. M. została zatrudniona w firmie (...) od 19 października 2015 r. – 31 grudnia 2015 r. na stanowisku pomocy księgowej w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2 774,96 zł brutto. Od 1 stycznia 2016 r. zawarła umowę o pracę na tych samych warunkach, tyle że na czas nieokreślony. Podpisała oświadczenie o ryzyku zawodowym związanym z wykonywaną pracą, zasadach ochrony przed zagrożeniami, ukończyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, podpisała oświadczenie o zapoznaniu się z tajemnicą przedsiębiorstwa, zapoznała się z informacją dla pracowników dotyczącą równego traktowania w zatrudnieniu, a także uzyskała zaświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na tym stanowisku.

/umowa o pracę wraz z załącznikami i zaświadczenie – akta ZUS/

M. F. zatrudniła M. M. z uwagi na to, że A. L., dotychczasowy pracownik płatnika uzyskała prawa do zasiłku rehabilitacyjnego i potrzebowała kolejnego pracownika.

/zeznania A. M.– e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:07:56 – 00:08:14 – płyta CD – k. 192/

M. M. wykonywała czynności pomocy księgowej. tj. układała faktury, wprowadzała je do programu S. i do programu Bufor. Wykonywała także inne czynności zlecone przez pozostałych księgowych zatrudnionych w firmie. Pracowała 7 godzin dziennie.

/zeznania M. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 44-45/

Pracownicy płatnika widzieli M. M. jak świadczy pracę w firmie. E. K. sprawdzała czynności wykonane przez M. M. i tłumaczyła jak korzysta się z programu S.. D. L. i A. P. nadzorowały i zlecały czynności wykonywane przez M. M..

/zeznania świadka E. K. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 48; zeznania świadka D. L. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 48-49; zeznania świadka A. P. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 49-50/

M. M. była niezdolna do świadczenia pracy w okresach: 7 stycznia 2016 r. – 30 listopada 2016 r.

/bezsporne/

M. M. wróciła do pracy u płatnika i nadal pracuje na stanowisku pomocy u księgowego. Obecnie przebywa na zwolnieniu lekarskim z uwagi na drugą ciążę.

/zeznania M. M. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:05:28 – 00:07:40 – płyta CD – k. 192/

P. J. po skończeniu liceum pracowała głównie dorywczo. Ogłoszenie o pracę w firmie (...) znalazła na portalu F.. W lutym 2016 r. odbyła się rozmowa kwalifikacyjna.

/zeznania P. J. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 45-46/

P. J. została zatrudniona w firmie (...) od 1 marca 2016 r. – 31 marca 2016 r. na stanowisku pomocy księgowej w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2 774,96 zł brutto. Od 1 kwietnia 2016 r. zawarła umowę o pracę

na tych samych warunkach, tyle że na czas nieokreślony. Podpisała oświadczenie o ryzyku zawodowym związanym z wykonywaną pracą, zasadach ochrony przed zagrożeniami, ukończyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, podpisała oświadczenie o zapoznaniu się z tajemnicą przedsiębiorstwa, zapoznała się z informacją dla pracowników dotyczącą równego traktowania w zatrudnieniu, a także uzyskała zaświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na tym stanowisku.

/umowa o pracę wraz z załącznikami i zaświadczenie – akta ZUS/

P. J. zajmowała się niszczeniem dokumentów, przynoszeniem kawy i układaniem dokumentów. Jej czynności obejmowały pomoc wszystkim pracownikom. Pracowała także w programie P. oraz w programie S..

/zeznania P. J. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 45-46/

Pracownicy płatnika widzieli P. J. jak świadczy pracę w firmie. D. L. zlecała P. J. układanie dokumentów oraz ich archiwizację.

/zeznania świadka E. K. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 48; zeznania świadka D. L. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 48-49; zeznania świadka A. P. – protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 49-50/

O ciąży dowiedziała się w trzecim dniu pracy. Urodziła 21 października 2016 r. i rozwiązała umowę o pracę.

/zeznania P. J. – e-protokół z 13 grudnia 2017 r. – 00:01:58 – 00:04:39 – płyta CD – k. 192 w zw. z protokół z 2 sierpnia 2017 r. – k. 45-46/

P. J. była niezdolna do świadczenia pracy w okresach: 1 czerwca 2016 r. – 31 października 2016 r.

/bezsporne/

Decyzją nr (...) z dnia 1 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że P. J. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 1 marca 2016 r. Decyzją nr (...) z dnia 1 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że A. M. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 22 czerwca 2015 r. Decyzją nr (...) z dnia 15 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że M. M. jako pracownik u płatnika składek Doradca Podatkowy M. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 19 października 2015 r.

/decyzja w aktach ZUS P. J.; decyzja w aktach ZUS A. M.; decyzja w aktach ZUS M. M./

Sąd pominął pozostałe środki dowodowe, tj. przede wszystkim dokumentację medyczną M. M., A. M. i P. J. z uwagi na ich nieistotność dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. W myśl art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, więc nie jest więc uchybieniem procesowym pominięcie dalszych dowodów, gdy w świetle zebranego materiału okoliczności istotne stały się między stronami niesporne, a dalsze dowody miałyby jedynie służyć naświetleniu okoliczności towarzyszących, nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, albo zmierzały do wykazania okoliczności, które zostały udowodnione zgodnie z twierdzeniami strony (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2014 r., I CSK 497/13, LEX nr 1521311). Przedmiotem niniejszej sprawy było ustalenie czy umowy o pracę łączące płatnika z wnioskodawczyniami zostały zawarte dla pozor. Wystarczającymi środkami dowodowi do ustalenia powyższego, okazały się te wskazane we wcześniejszej części uzasadnienia, tj. przede wszystkim umowy o pracę oraz zeznania świadków, które potwierdzały fakt wykonywania pracy przez M. M., A. M. i P. J..

Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe organu rentowego w przedmiocie zobowiązania płatnika do dostarczenia umowy licencji na programy komputerowe oraz faktur za nie, w celu ustalenia ile osób mogło korzystać jednocześnie z

programów komputerowych w przedsiębiorstwie (...). W ocenie Sądu, uwzględnienie takiego wniosku prowadziłoby do niepotrzebnego wydłużenia postępowania, w sytuacji gdy wszystkie istotne okoliczności zostały w niniejszej sprawie już wyjaśnione. Zgodnie z art. 6 § 1 k.p.c., sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy.

Z pozostałych środków dowodowych zgromadzonych w niniejszej sprawie wynika niezbicie, że wnioskodawczynie świadczyły pracę na rzecz płatnika w spornym okresie. Ponadto nawet wykazanie, że płatnik nie posiada tytułu licencji w zakresie programów księgowych ile jest łącznie pracowników zatrudnionych w firmie, nie wyklucza możliwości pracy na programach większej ilości osób. Jednostanowiskowa licencja nie wyklucza pracy dwóch osób na niej, tak samo jak jeden komputer nie powoduje niemożności pracy na nim dwóch osób. Oczywiście powyższa praca nie może odbywać się jednocześnie. W przedmiotowym stanie faktycznym P. J. i M. M. przyuczały się dopiero do pracy na stanowisku księgowego i nie potrzebowały mieć własnego stanowiska pracy do wykonywania prostych czynności biurowych i prostych czynności księgowych, pod nadzorem innych, bardziej doświadczonych pracowników. Co prawda, świadkowie nie wypowiadali się aż tak szczegółowo w sprawach dotyczących miejsca pracy wnioskodawczyń, to w świetle doświadczenia życiowego można przyjąć, że nie jest niczym nadzwyczajnym, a raczej odwrotnie - powszechnym, jest praca dwóch osób na jednym stanowisku, gdy jedna z nich się uczy zawodu. Warto także dodać, że z informacji notoryjnych wynika, że jeden z programów, którego znajomości się uczyły dwie wnioskodawczynie (S. S.) dysponuje wersją demo, którą można pobrać bezpośrednio ze strony producenta w celu testów.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Wszystkie odwołania zasługują na uwzględnienie i powodują zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1778), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1368) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą. O uznaniu stosunku łączącego dwie strony za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy, stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem

obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej powiedziane - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, A. M. została zatrudniona w firmie (...) od 22 czerwca 2015 r.; M. M. od 19 października 2015 r. – 31 grudnia 2015 r. oraz od 1 stycznia 2016 r.; P. J. od 1 marca 2016 r. – 31 marca 2016 r. oraz od 1 kwietnia 2016 r. Te umowy o pracę stanowiły podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, że A. M., M. M. i P. J. podlegają ubezpieczeniom społecznym. Ważność tych umów została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem wszystkie umowy o pracę nie zostały zawarte dla pozoru, są ważne i nie ma do nich zastosowania przepis art. 83 k.c.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko, jakie Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 22 czerwca 2015 roku, I UK 367/14 (LEX nr 1771586), iż umowa o pracę jest zawarta dla pozoru i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę wtedy, gdy pracownik podjął pracę i rzeczywiście ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował.

Natomiast o czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy,

prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych, w rozpoznawanej sprawie nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umów o pracę.

Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że A. M., M. M. i P. J. pracę podjęły i ją świadczyły, a pracodawca świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie.

Trzy wnioskodawczynie wykonywały w spornym okresie pracę u płatnika składek. A. M. organizowała szkolenia dla pracowników, poprawiała wizytówki, teczki i koperty, pomagała także w ustaleniu dress code'u pracowników. Konsekwencją jej działań było pozyskanie nowych klientów oraz zawarcie nowych umów o świadczenie usług. Z kolei M. M. i P. J. zajmowały się pomocą w sprawach księgowych, tj. układaniem faktur, porządkowaniem dokumentów, pracowały na programie P. i S.. Ponadto wykonywały inne czynności zlecone. Zakres czynności wykonywanych przez A. M. znajduje odzwierciedlenie w jej dotychczasowym doświadczeniu zawodowym (organizacja szkoleń w firmie Grupa (...)) oraz jest jak najbardziej wiarygodny i został w toku postępowania udowodniony. To samo tyczy się pozostałych pracownic – M. M. i P. J.. Jednakże w ich przypadku, nie musiały one dysponować dużym doświadczeniem w celu wykonywania powierzonych im obowiązków. Drobne pomoce księgowe i inne czynności związane z obsługą biura zostały wykonywane pod nadzorem innych pracowników, co zostało wykazane w postępowaniu dowodowym.

W ocenie Sądu, należycie zostały wyjaśnione i udowodnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczyń. A. M. została zatrudniona aby poprawić wizerunek firmy (...), którego poprawienie miało przynieść korzyści finansowe związane z pozyskaniem nowych klientów po uprzedniej stracie części z nich. Utrata klientów na rzecz, których świadczy się usługi jest rzeczą wliczoną w ryzyko charakterystyczne dla prowadzenia działalności gospodarczej opartej na zasadach gospodarki rynkowej. Z informacji notoryjnych wynika, że odpowiedni marketing prowadzi do wzrostu atrakcyjności firmy na rynku. Ponadto udowodnione zostały realne korzyści z tytułu zatrudnienia A. M. – fakt pozyskania kilku nowych klientów w zakresie doradztwa podatkowego. Z kolei przyczyny zatrudnienia M. M. i P. J. wiązały się z potrzebą wzmocnienia kadry pracowniczej w zakresie księgowości i odciążenia księgowych poprzez przyznanie im pomocy. Zwłaszcza, jak zeznała M. F., jedna z pracownic uzyskała prawa do zasiłku i nie świadczyła pracy.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy. Otrzymywana przez skarżące kwoty wynagrodzenia, biorąc pod uwagę umiejętności, staż pracy oraz zakres wykonywanych czynności, nie mogą być uznane za wygórowaną. Biorąc pod uwagę wysokości płac w firmie, nie można stwierdzić o nieopłacalności ekonomicznej dla płatnika przy zatrudnianiu nowych pracowników.

Powyższe dowodzi, że motywy oraz proces i uzasadnienie zatrudnienia wnioskodawcy zostały uznane za wiarygodne w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Abstrahując od powyższych rozważań, zasadniczą jednak kwestią dla oceny realności umowy o pracę pomiędzy odwołującą a płatnikiem składek jest to, że A. M., M. M. i P. J. faktycznie rozpoczęły pracę i ją świadczyły na rzecz M. F..

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajęł także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował



tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Fakt wykonywania pracy jako specjalisty do spraw marketingu (A. M.) i pomocy księgowej (M. M. i P. J.) został w postępowaniu sądowym udowodniony przede wszystkim poprzez zeznania wielu świadków – pracowników M. F. i zeznaniom samego płatnika. Przede wszystkim należy stwierdzić, że takie zawody jak powyższe trudno jest udokumentować inaczej niż poprzez dowody osobowe. Praca specjalisty do spraw marketingu jest pracą twórczą, zależną od wielu okoliczności faktycznych składających się na profil przedsiębiorstwa, którego wizerunek chce się poprawić. Większość czynności składających się na organizację szkoleń czy udzielanie rad w zakresie dress code'u i kontaktów z klientami, polega na relacjach personalnych i komunikacji werbalnej a nie pisemnej. Z kolei praca jako pomoc księgowa, polega na wykonywaniu poleceń w zakresie szeroko rozumianej księgowości i pracy biurowej, co też nie jest odnotowywane, z uwagi na fakt, że czynności te są świadczone na rzecz pracownika zlecającego. Nie można wiarygodnie udowodnić prostych czynności biurowych inaczej niż za pomocą zeznań współpracowników. Dlatego też w niniejszej sprawie należało uznać za wystarczające zeznania współpracowników, którzy twierdzili, że A. M. przeprowadzała z nimi konsultacje w sprawie ubioru, makijażu, relacji z klientami, że to ona doprowadziła do szkoleń, a także że dzięki jej radom zmienił się układ strony przedsiębiorstwa poprzez podkreślenie, że firma ta zajmuje się sprawami doradztwa podatkowego a nie tylko księgowością. Świadkowie-współpracownicy także stwierdzili, że P. J. i M. M. wykonywały wszelkie czynności zlecane.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. M. F. wiedziała, że A. M. jest w ciąży przed podpisaniem z nią umowy) nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Ponadto nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w pkt. 1., 2., 3. sentencji.

Natomiast o kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w myśl art. 98 k.p.c. i zasądził od organu rentowego na rzecz A. M., M. M. i P. J. trzykrotnie kwotę 360 zł, a na rzecz M. F. kwotę 1080 zł (360 zł x 3). Na każdą kwotę złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem, ustalone stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800, ze zm.)

## ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.

P.K